

מערך שיעור בנושא פגיעות מיניות – מה אומר החוק

נראה כי לצד השיח הערכי והרגשי בנושאים של מיניות ופגיעות מיניות, נדרשת גם הבהרה לגבי החוק בנושא הזה.

להלן הצעה:

1. מחלקים לכל זוג תלמידים מקרה (מצ"ב), ושואלים – האם לדעתכם זוהי פגיעה מינית או לא ומדוע.
2. מחלקים לתלמידים את החומרים המצורפים ועליהם להגיע לתשובה הנכונה מתוך החומרים. **רמז קטן בשבילכם – כל האירועים המתוארים הם עבירה פלילית.**
3. אפשר לבנות מאחד האירועים סיטואציה של משפט - תיאור אירוע, (רצוי להדגים על אירוע מורכב ולא על משהו חד משמעי כמו אונס אלים פיזית) קבוצה אחת סניגוריה – בונים מערך הגנה, קבוצה שנייה קטגורים, לשתי הקבוצות יש לספק חומר רקע אודות החוק מתוך החומרים שלהלן. 3 תלמידים שופטים ומביימים משפט.

החומרים המצורפים: החוק הנוגע לפגיעה מינית (טבלה), החוק הנוגע להטרדה מינית, הבהרות בנוגע לגילאים, החוק להגנת הפרטיות.

כשעוברים על החומרים מדגישים את הסעיפים שהכי רלוונטיים אליהם ושלעיתים מפתיעים אותם, כמו למשל:
סעיף 1 בחלק של "אינוס בנסיבות מחמירות" – במקרה זה לא מדובר על הפעלת כח פיזי ובכל זאת זהו אונס בנסיבות מחמירות לכל דבר.

סעיף נוסף שעליהם לתת את הדעת עליו – גם אם יתווכחו או לא יראה להם וכו, הם צריכים לדעת שמעשה סדום (מין אנאלי או אוראלי) מוגדר בחוק כעברה. כלומר – אתה יכול בכיף שלך לעשות מה שבא לך, אבל קח בחשבון שאם בחורה תיגש למשטרה ותעיד שחדרת אליה חדירה אנאלית או אוראלית – אתה עברייני. גם אם לא הופעל כח, גם אם אתם חברים כבר חמש שנים. זהו כמובן סעיף בעייתי – מה זה אומר לגבי יחסים הומוסקסואליים למשל? אבל זהו החוק וכדאי לדעת אותו.

עוד סעיף חשוב – תחת הכותרת אונס מופיעה גם בעילת אישה שטרם מלאו לה 14. זהו אונס גם אם היא הסכימה.

עם בעלת אישה שהכרתה מעורפלת כתוצאה משתיית אלכוהול – זהו אונס.

אין פירוט בטבלה לגבי **הטרדה מינית** ולגבי חוק הגנת הפרטיות, , להלן תוספת בנושאים אלה:

הטרדה מינית

(א) הטרדה מינית היא כל אחד ממעשים אלה:

(1) סחיטה באיומים, כמשמעותה בסעיף 428 לחוק העונשין, כאשר המעשה שהאדם נדרש לעשותו הוא בעל אופי מיני;

(2) מעשים מגונים כמשמעותם בסעיפים 348 ו-349 לחוק העונשין;

(3) הצעות חוזרות בעלות אופי מיני, המופנות לאדם אשר הראה למטריד כי אינו מעונין בהצעות האמורות;

(4) התייחסויות חוזרות המופנות לאדם, המתמקדות במיניותו, כאשר אותו אדם הראה למטריד כי אינו מעונין בהתייחסויות האמורות;

(5) התייחסות מבזה או משפילה המופנית לאדם ביחס למינו או למיניותו, לרבות נטייתו המינית;

(תיקון מס' 10) תשע"ד-2014

(א5) פרסום תצלום, סרט או הקלטה של אדם, המתמקד במיניותו, בנסיבות שבהן הפרסום עלול להשפיל את האדם או לבזותו, ולא ניתנה הסכמתו לפרסום, ואולם במשפט פלילי או אזרחי לפי פסקה זו תהא זו הגנה טובה למפרסם אם מתקיים אחד מאלה:

(א) הפרסום נעשה בתום לב, בשים לב לנסיבות הפרסום, תוכנו, צורתו, היקפו ומטרתו;

(ב) הפרסום נעשה למטרה כשרה;

(ג) יש בפרסום עניין ציבורי המצדיק אותו בנסיבות העניין, ובלבד שאינו כוזב, או שהוא הבעת דעה או ביקורת על בעל תפקיד ציבורי בקשר לתפקידו, והפרסום לא חרג מתחום הסביר לשם השגת מטרתו;

בפסקה זו, "תצלום, סרט או הקלטה" – לרבות עריכה או שילוב של כל אחד מהם, ובלבד שבנסיבות העניין ניתן לזהות את האדם;

עוד פירוט נוגע **לגיל הנערה** -

בעילת קטינה מתחת לגיל 14 אסורה בכל הנסיבות, והיא קרויה אונס סטטוטורי. ההתייחסות אליה היא בסעיף 345(א)(3) לחוק העונשין, שכותרתו "אינוס". המדובר בחזקה לפיה קטינה מתחת לגיל 14 אינה יכולה להסכים להיבעל. הסכמתה או אי הסכמתה של הקטינה אינה מעלה ואינה מורידה, ובכל מקרה בו תוכח בעילת קטינה מתחת לגיל 14, ייאשם הבוועל באינוס, עבירה שעונשה 16 שנות מאסר. מקרה נוסף של אונס סטטוטורי הוא בעילת קטינה עד לגיל 21 בידי בן משפחתה, גם בהסכמתה, וזאת על פי סעיף 351 לחוק.

בעילת קטינה בין גיל 14 לגיל 16 אסורה אף היא, על פי סעיף 346 לחוק העונשין, אך כאן יש משמעות להסכמת הקטינה. אם זו הסכימה להיבעל, הרי שזו בעילה אסורה בהסכמה, שעונשה מאסר חמש שנים. מבחינה משפטית טכנית, זו העבירה היחידה המכונה "בעילת קטינה". על פי סעיף 353 לחוק העונשין, תהא זו הגנה טובה מפני אישום בעבירה זו אם הקטינה הסכימה להיבעל, **אם הפרש השנים בינה ובין הבוועל הוא פחות משלוש שנים, ואם הדבר נעשה במסגרת יחסי רעות וללא ניצול מרות.**

קטינה שגילה למעלה מ-16 ופחות מ-18, כשירה, על פי החוק, לקיים יחסי מין בהסכמה, פרט אם אלו נעשים תוך ניצול יחסי תלות, מרות, חינוך או השגחה, או הבטחת שווא לנישואים.

חוק הגנת הפרטיות

הגנה על קטין מפני פרסומים מזיקים

"קטין" מוגדר בחוק כל מי שהינו פחות מגיל 18.

חוק הנוער (טיפול והשגחה) התש"ך-1960, מפרט (בס' 24 שבו) שורה של ארועים האסורים לפרסום, במטרה להגן על קטינים. החוק קובע מאסר של שנה למי שעובר על אחת מאלה:

"(1) המפרסם שמו של קטין או כל דבר אחר העשוי להביא לידי זיהויו של קטין או לרמוז על זיהויו, באופן או בנסיבות שיש בהם כדי לגלות אחד מאלה:

- (א) הקטין הובא בפני בית המשפט;
- (ב) פקיד סעד פעל או פועל לגבי הקטין לפי חוק זה;
- (ג) הקטין ניסה להתאבד או התאבד;
- (ד) דבר שיש בו כדי לייחס לקטין עבירה או שחיתות מידות;
- (ה) הקטין הוא בן משפחתו של אדם שמייחסים לו עבירה או שחיתות מידות;
- (ו) נעברה בקטין עבירת מין, עבירת אלימות, עבירה של התעללות, או שנעברה בו עבירה בידי האחראי עליו;
- (ז) דבר המקשר קטין לבדיקה לגילוי נגיפי איידס;
- (ח) דבר המקשר קטין לבדיקה, טיפול או אשפוז פסיכיאטריים;

(2) המפרסם תמונת עירום של קטין שמלאו לו 9 שנים ויש בפרסום כדי לזהותו.

(א1) בסעיף זה –

"קטין" – קטין הנמצא בישראל או שמקום מושבו, כמשמעותו בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962, הוא בישראל;

"בן משפחתו" – ילדו, אחיו, אחותו, נכדו או נכדתו.

(ב) לענין סעיף זה אין נפקא מינה, אם הקטין או האחראי עליו הסכים לפרסום או לא הסכים."

חוק מסייג אסורים אלה וקובע בהמשך כי כל האמור לעיל לא יחול על פרסום שהתיר ביהמ"ש.

חוק זה בא להוסיף על איסורי הפרסום המופיעים בחוקים אחרים, לרבות כאלה החלים על כלל הציבור.

כאן המקום להביא כמה מהוראותיו של חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, החלים על כלל הציבור, ושכל מטרתו להגן על כל אדם מפני פגיעה בפרטיותו ע"י הזולת, ללא הסכמתו.

פגיעה בפרטיות הוגדרה בחוק כאחת מאלה:

- (1) בילוש או התחקות אחרי אדם, העלולים להטרידו, או הטרדה אחרת;
- (2) האזנה האסורה על פי חוק;
- (3) צילום אדם כשהוא ברשות היחיד;
- (4) פרסום תצלומו של אדם ברבים בנסיבות שבהן עלול הפרסום להשפילו או לבזותו;
- (5) העתקת תוכן של מכתב או כתב אחר שלא נועד לפרסום, או שימוש בתכנו, בלי רשות מאת הנמען או הכותב, והכל אם אין הכתב בעל ערך היסטורי ולא עברו חמש עשרה שנים ממועד כתיבתו;
- (6) שימוש בשם אדם, בכינויו, בתמונתו או בקולו, לשם ריווח;
- (7) הפרה של חובת סודיות שנקבעה בדין לגבי עניניו הפרטיים של אדם;
- (8) הפרה של חובת סודיות לגבי עניניו הפרטיים של אדם, שנקבעה בהסכם מפורש או משתמע;
- (9) שימוש בידיעה על עניניו הפרטיים של אדם או מסירתה לאחר, שלא למטרה שלשמה נמסרה;
- (10) פרסומו או מסירתו של דבר שהושג בדרך פגיעה בפרטיות לפי פסקאות (1) עד (7) או (9).

(11) פרסומו של ענין הנוגע לצנעת חייו האישיים של אדם, או למצב בריאותו, או להתנהגותו ברשות היחיד.

החוק קובע גם שפגיעה בפרטיות מהווה לא רק עוולה אזרחית עליה חלות הוראות פקודת הנזיקין, אלא גם עבירה פלילית שהעובר עליה צפוי למאסר של עד 5 שנים.

במשפטים אלה, פלילי או אזרחי בגין פגיעה בפרטיות, תהא זו הגנה טובה אם נתקיימה אחת מאלה:

(1) הפגיעה נעשתה בדרך של פרסום שהוא מוגן לפי סעיף 13 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965.

(2) הנתבע או הנאשם עשה את הפגיעה בתום לב באחת הנסיבות האלה:

(א) הוא לא ידע ולא היה עליו לדעת על אפשרות הפגיעה בפרטיות;

(ב) הפגיעה נעשתה בנסיבות שבהן היתה מוטלת על הפוגע חובה חוקית, מוסרית, חברתית או מקצועית לעשותה;

(ג) הפגיעה נעשתה לשם הגנה על ענין אישי כשר של הפוגע;

(ד) הפגיעה נעשתה תוך ביצוע עיסוקו של הפוגע כדין ובמהלך עבודתו הרגיל, ובלבד שלא נעשתה דרך פרסום ברבים;

(ה) הפגיעה היתה בדרך של צילום, או בדרך של פרסום תצלום, שנעשה ברשות הרבים ודמות הנפגע מופיעה בו באקראי;

(ו) הפגיעה נעשתה בדרך של פרסום שהוא מוגן לפי פסקאות (4) עד (11) לסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965;

(3) בפגיעה היה ענין ציבורי המצדיק אותה בנסיבות הענין, ובלבד שאם היתה הפגיעה בדרך של פרסום – הפרסום לא היה כוזב.

"חוק היסוד: כבוד האדם וחירותו" מציב את כללי היסוד לפיהם כל אדם זכאי להגנה על גופו ועל כבודו, כל אדם זכאי לפרטיות ולצנעת חייו, כי אין נכנסים לרשות היחיד של אדם שלא בהסכמתו ואין פוגעים בסוד שיחו של אדם.

חוק פגיעה מינית

עבירה	עונש מקסימלי	עונש מינימלי
אינוס	בעילת אישה - 1. שלא בהסכמתה החופשית. 2. אם ההסכמה הושגה במרמה. 3. כשטרם מלאו לאשה ארבע עשרה שנים. 4. תוך ניצול מצב בו האשה מעורפלת, שרויה בחוסר הכרה או מצב אחר (גם מחלת נפש או ליקוי שכלי) שמונע ממנה לתת את הסכמתה החופשית. 5. כשההסכמה ניתנה עקב ניצול יחסי מרות בעבודה או במתן שרות (רופא לדוג'), תוך תלות מסוימת של הקורבן בתוקף..	16 שנים
	אינוס בנסיבות מחמירות*: 1. אינוס קטינה מתחת לגיל 16 ללא הסכמה או שהסכמתה הושגה	20 שנים
		5 שנים

		<p>במרמה או תוך ניצול מצבה.</p> <p>2. אינוס תוך שימוש בנשק קר או חם.</p> <p>3. אינוס תוך גרימת חבלה גופנית/נפשית או היריון.</p> <p>4. אינוס תוך התעללות באישה.</p> <p>5. אינוס בנוכחות אחר או אחרים שחברו יחד לביצוע האונס.</p>	
	5 שנים	<ul style="list-style-type: none"> • בעילת קטינה בין הגילאים 14-16 מחוץ למסגרת הנישואין. • בעילת קטינה בין הגילאים 16-18, תוך ניצול יחסי תלות, מרות, חינוך או השגחה, או תוך הבטחת שווא לנישואין. 	<p>בעילה אסורה בהסכמה</p>
	3 שנים	<p>בעילה של אשה מעל גיל 18 תוך ניצול מרות ביחסי עבודה או בשירות או עקב הבטחת שווא לנישואין על-ידי אדם נשוי המתחזה לפנוי</p>	
	16 שנים	<p>מעשה סדום בנסיבות</p>	<p>מעשה סדום</p>

	20 שנים	אונס בנסיבות מחמירות	
	5 שנים	מעשה סדום	
	3 שנים	מעשה סדום של אדם מעל גיל 18 תוך ניצול מרות ביחסי עבודה או בשירות	
שנה ותשעה חודשים	7 שנים	מעשה מגונה בנסיבות אונס (למשל, תוך ניצול היותה חולת נפש) או תוך שימוש בכוח	מעשה מגונה
שנתיים וחצי	10 שנים	מעשה מגונה בנסיבות מחמירות	
	3 שנים	מעשה מגונה	
	4 שנים	מעשה מגונה בקטין מעל גיל 14 תוך ניצול יחסי תלות או מרות	
	שנתיים	מעשה מגונה באדם מעל גיל 18 תוך ניצול מרות ביחסי עבודה או בשירות	
	שנה	מעשה מגונה בפומבי	
	3 שנים	מעשה מגונה בפומבי בפני אדם שטרם מלאו לו 16 שנה	
5 שנים	20 שנים	עבירות מין במשפחה ובידי אחראי על קטין חסר ישע	עבירות מין במשפחה

4 שנים	16 שנים	בעילת אישה שהיא בת משפחה ובין גילאי 14-21	
4 שנים	16 שנים	מעשה סדום בבן משפחה שהינו בן 14-21	
לעבירה שדינה 10 שנים – עונש מינימום של 2.5 שנים לעבירה שדינה 15 שנים – עונש מינימום 3 שנים ותשעה חודשים	בין 2-15 שנים	מעשה מגונה ע"י בן משפחה או אחראי על חסר ישע*	
4 שנים	16 שנים	סחר בבני אדם לעיסוק בזנות	סחר בבני אדם
5 שנים	20 שנה	סחר בבני אדם לעיסוק בזנות כשהנפגע הוא קטין	
	שנתיים	הטרדה מינית	הטרדה מינית
	3 שנים	התנכלות	
	4 שנים	הטרדה מינית והתנכלות	

מקרים לדוגמא: (כל זוג מקריא את המקרה שלו ומנסים ביחד להבין האם זו עבירה על החוק או לא ולמה) רמז – כל המקרים הם פגיעה מינית אסורה על פי חוק.

1. דן עובר כל בוקר ליד יעל ומשהה את מבטו על החזה שלה לכמה שניות.

2. ירון ותמר בני 15, חזרו ממסיבה ביום שישי. תמר הייתה שיכורה. הם קיימו יחסי מין.

3. שי לוחץ על דנה כבר תקופה ארוכה שתשכב איתו. הם חברים כבר שנתיים והוא טוען שאם הייתה אוהבת אותו באמת הייתה שוכבת איתו. דנה מסבירה לו שהיא אל רוצה, שזה מוקדם לה מדי. בסוף היא אומרת לו שתשכב איתו אבל לא כי היא רוצה אלא כי היא לא רוצה שייפרדו. הם שוכבים.

4. תומר צילם את עצמו ערום ושלח לחברה שלו את התמונה. אחרי שבוע הם נפרדו והיא שלחה לכל החברים שלה את התמונה שלו בעירום.

5. גיל זורק לאסף כל הזמן הערות מסוג "אחי אז איך זה לנשוק כריות?", "מה אתה אומר על המורה לספורט, בא לך עליו, הא?" וכו'. או שהוא זורק בכיתה "יש כאן כאלה שדווקא מעדיפים בנים" ומסתכל על אסף וכולם צוחקים. אסף אמר לו כבר כמה פעמים שיפסיק עם זה, אבל גיל ממשיך.

6. אלעד בן 17.5. יש לו חברה שהייתה אתמול בת 14. הם מקיימים יחסי מין.

7. נטלי וערן קיימו יחסי מין ונטלי צילמה אותם.

8. נווה בן 16. הוא נכנס לכיתה ח', הוריד את מכנסיו והראה לבנות היו בכיתה את אבר המין שלו.